ניתנו ליכתב לו לא ניתנו ליכתב • פי' משום דסתם קנין לכתיבה עומד שמא משום הכי ניתנו ליכתב דכי קנו מידו דמי וקשה דמאי קפריך מהתם דאין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהם הא מדעת שניהם כותבין דלמא הכי קאמר הא מדעת שניהם כשאומר לו לכתוב וקמ"ל דאין כותבין בסתמא והיה מפרש רבי דמשמע ליה להש"ס אין כותבין אלא מדעת שניהם היינו בידיעת שניהם ששניהם נתרצו בדבר לידעו גמר הפסיקה אבל לא ידעו בכתיבה דומיא דהך דלעיל מיהא כותבין שטר לוה אע"פ שאין לוקח עמו דהיינו אע"פ שאין הלוקח יודע במקח כלום ואין כותבין שטרי אירוסין אלא מדעת שניהם מדעת גמר הפסיקה הא מדעת שניהם כותבין אף בלא ידיעת המשטר גמי (ה) : **הבא** במאי עסקינן בשקנו מידו • הוה מצי לשנויי בדכתב ליה וכ"ח וכ"ת מפרשים ניתנו ליכתב עיכוב לגבות ע"י כתיבה דווקא או לא ניתנו ליכתב אף בלא כתיבה תקנו לה קנין איתיביה הפיקחין היו כותבין מדקתני כתיבה ס"מ בעי כתיבה דלא קני בחמירה בלא כתיבה ואין כותבין שטרי אירוסין ונשואין גמי מדקתני כתיבה ס"מ בעי כתיבה דלא קני בחמירה בלא כתיבה והשתא לא גרסינן הא מדעת שניהם כותבין וכרוב ספרים איכו ת"ש והיא ניזונת מנכסים משועבדים אלמא דכותבין דאי אין כותבין אמאי הוה גבית ממשעבדי דס"ד דכך הוא רגילות כל שעה לכתוב לה ומשני בשקנו מידו כלומר דבלא כתיבה יכולין לגבות מן המחוברין והכא כך אירע הדבר שהקנה לה : **רבה** ורבינא אמרי מקודשת • תימה דלרבינא דאמר מקודשת מיבעי ליה לאוקמה להיא דאין כותבין שטרי אירוסין בשטרי פסיקתא ואם כן מאי קמיבעיא ליה לעיל דברים הללו ניתנו ליכתב תפשוט ליה מהך : **תא** שמע מתו בנותיהם ניזונות • תימה אמאי לא מייתי הך מעיקרא מקמי דמייתי היא דהפקחין דהכא נמיא תחלה במשנתנו וי"ל שכן דרך הש"ס משום דאי הוה מייתי הך מעיקרא והוה משני בשקנו מידו הוו לא הוה מצי לשנויי דכתב ליה לאוקמה נמי בשקנו מידו* : **הב"ע** בשקנו מידו • בפ' המקנן (גיטין דף נא. ושם) מוקי להך נמי בשקנו מידו והיא דהמקבל עליו לזון בן אשתו ובת אשתו בשלא קנו מידו איירי ולפי מאי דמשמע בגיטין דלמאן דלא בעיא אלא קלובין אמי אפיר הך דהיא ניזונת מנכסים משועבדים אפילו דלא קנו מידו מיהו לאוקמה אהיא דחמשה גובה מן המחוברין [נעיל נא:] בשאין שם קלבה : **אימר** לרבי דבגיטין פ' המזקין (דף מח:) תנן אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם ומפרש ר"ל בגמ' (שם כ:) טעמא לפי שאין כתובין והייט טעמא גמי דמזון הבנות והכא מפרש טעמא משום אימר לרבי אתפסה ור"ל דאלטריך טעמא לפי שאין כתובין היכא שהודה האב שלא התפיס לרבי ועוד תימה לרבי דהכא משמע דמתפיס לרבי לקטנה ולקמן בפ' בתרא (דף קז:) אמר שמואל אין פוסקין מזונות לאשת איש מ"ט רב זביד אמר אימר לרבי אתפסה רב פפא אמר חייסינן שמא אמר לה לא מעשה ידיך במזונותיך מאי ביניהו אי היכא דהכא ופסקה פי' דלרב זביד לא חייסינן דלרבי לקטנה לא מתפיס ותירץ רבי דודאי לענין דלא גבי ממשעבדי לא חייסינן כי התם אבל הכא למיגבי ממשעבדי אמריגן עוד תירץ דהתם כשהלך למדינת הים מיירי ואינו חושש להתפיסה לרבי דמעלה בדעתו שתהא לוה ואוכלת וכשיחזור יפרע אבל הכא דמיירי אתפסה לרבי עוד תימה לרבי כיון דהייטו טעמא לרבי דמעלה בדעתו שתהא לוה ואוכלת וכשיחזור אתפסיהו לרבי כתובה גמי מהאי טעמא לא תגבי ממשעבדי ותירץ רבי דטפי מתפיס לרבי לבתו כדאמריגן לעיל בפרק נערה (דף מג. ושם) לענין הרווחה דבתו עדיפא ליה ואמרינן לפני רבי דמשמע הכא דבת אשתו אי הוה גובה בתנאי ב"ד לא היתה גובה ממשעבדי דהוה חייסינן להתפיס לרבי אע"ג דלא ניתן ליה בהרווחה ואמר לי רבי דודאי הוה מצי לאימר בתה לא ניתן ליה בהרווחה בתו ניתן ליה אלא אלטריך טעמא דתנאי ב"ד שאם פסקה עמו לזון את בתה מחיים דאי לא אכלה בתנאי ב"ד ת"ל לאחר מיתה ולאחר שתבגר היתה גובה ממשעבדי דלא חייסינן לרבי אלא היכא דאיכא תרי טעמי דאכלה בתנאי ב"ד וניתן ליה בהרווחה והאי טעמא מיתרלא נמי ההיא פירכא דלקמן משמע דלרבי לקטנה לא מתפיס עוד תירץ דה"ק כיון דאיתתא בתנאי ב"ד פי' שכל כך יפה כשה שהקנה לה אע"ג דאיתתא בתנאי ב"ד ודאי איכא למיחש לגרבי והאי טעמא לגרבי דגיטין והיא דקטנה וההיא דכתובה : מ"ר : ולא

כי פליגי אליבא דרבי ישמעאל · רבי יוחנן דרבי ישמעאל ריש לקיש עד כאן לא קאמר רבי ישמעאל הכא אלא דשייך ליה לשיעבודא דאורייתא אבל הכא לא שייך שיעבודא דאורייתא ונפא אמר רב גידל אמר רב *כמה אתה נותן לבנך? כך וכך, וכמה אתה נותן לבתך? כך וכך, עמדו וקידשו, קנו, הן הן הדברים הנקנים באמירה אמר רבא מסתברא מילתא דרב בבתו נערה דקא מטי הנאה לידיה אבל בוגרת דלא מטי הנאה לידיה לא, והאלהים אמר רב אפילו בוגרת, דאי לא תימא הכי אבי הבן מאי הנאה אתא לידיה אלא בההיא הנאה דקמיתחני אהדדי גמרי ומקני להדדי, א"ל רבינא לרב אשי דברים הללו ניתנו ליכתב או לא ניתנו ליכתב? א"ל לא ניתנו ליכתב אתיביה הפקחין היו כותבין על מנת שאזון את בתך חמש שנים כל זמן שאת עמי? מאי כותבין? אומרים, וקתני ליה לאמירה כתיבה? אין והתנן הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך ותני ר' חייא האומר לאשתו ש"ש אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהם הא מדעת שניהם כותבין מאי לאו שטרי פסיקתא: לא שטרי אירוסין ממש בדרב פפא ורב שרביא דאיתמר *כתבו לשמה ושלא מדעתה *רבה ורבינא אמרי מקודשת ר"ל פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת תא שמע *מתו בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין והיא ניזונת מנכסים משועבדים מפני שהיא כבעלת חוב הא במאי עסקינן בשקנו מידו אי הכי בנות נמי? בשקנו לו ולא קנו לו, אמאי פסקא דהואי בשעת קנין מהני לה קנין, בנות דלא הוו בשעת קנין לא מהני להו קנין? לא עסקינן דהואי בשעת קנין - והיכי דמי כגון דגרשה ואהדרה? אלא איהי דליתא בתנאי ב"ד מהני לה קנין, בנות דאיתנהו בתנאי ב"ד לא מהני להו קנין, אלא בנותיה היינו מעמא כיון דאיתנהו בתנאי ב"ד אימר צררי אתפסינהו: לא יאמר הראשון: אמר רב חסדא *זאת אומרת בת אצל אמה, ממאי דבגדולה עסקינן דלמא בקטנה עסקינן ומשום מעשה שהיה דתניא מי שמת והניח בן קטן לאמו יורשי האב אומרים "יהא גדל אצלנו" ואמו אומרת "יהא בני גדל אצלי", מניחין אותו אצל אמו ואין מניחין אותו אצל ראוי ליורשו, מעשה היה ושחטוהו *ע"ר ה' אם כן ליתני למקום שהיא מאי

כי פליגי כו' · כלומר הא דמוקמת ריש לקיש כבן נגס ולא כר' ישמעאל ליתא דאמר לך ר"ל אלא אפילו לרבי ישמעאל קא פליגנא אדרבי יוחנן : **ערב** · שיעבודא דאורייתא : **אכל סכא** · פלוני חייב ליכא שיעבודא דאורייתא : **דקא מטי הנאה לידיה** · כסף קדושין לאביה : **אבי הבן** · אביו של חתן : **ניתנו ליכתב** · נתנו חכמים כתיבה לדבר אם באו להתיחס עדים בדבריהם הללו שהן בלא קנין : **לא ניתנו ליכתב** · דלא ליעבוד ממשעבדי, וכיון דליכא קנין לא משתעבדי נכסי : **שטרי אירוסין ממש** · שטר שמקדש בו את האשה "הרי את מקודשת לי" כותב בשטר ומוסר לה ואשמעינן דלריך לכתוב על פיה כדרב פפא ורב שרביא דאמרי "כתבו שלא מדעתה" היכה מקודשת": **שהיא כבעלת חוב** · ואי לא דנקיטא שטר מי טרפא ממשעבדי : **מאי פסקא** · בתמיה וכי דבר פסוק הוא לחכמים שקנין לבת האשה ולא לבעת שאנו סתם במשנה "בנותיהן ניזונות מבני חורין והיא ניזונת ממשועבדים": **מי לא עסקינן כו'** · וכי לא אפשר שיהו לה הבנות בשעת קנין בגון דגרשה והחזרה וכתב לה התנאים הללו ואפילו הכי תנן בתמא "בנותיהן ניזונות מבני חורין" לא ממשועבדים : **בתנאי ב"ד** · בגן עוקבן דיהויין ליכי מיגלי כו' : **מיגרע גרעי** · בתמיה : **לרבי אתפסינהו** · לפני מותו מסר להם לרוזות כספים למזונותיהן : **ואם תומרת הכא אכל אכל** · דקתני למקום שאמה" ולא קתני לבית אמה למדנו שכן הוא הדין שתגדל הבת אכל אמה ובת המיזונת מן הבנים זכין אותה בבית אמה ואין כופין אותה לדור אצלם : **דלמא בקטנה עסקינן** · ומשום הכי לא קתני בת אכל אחין : **משום מעשה שהיה** · [ואיכא למיחש נמי שמא] יהרגוה בשביל לירש עישור נכסים שלה אבל גדולה דלא חייסינן לרליה אימא לך דתשב אכל האחין : **אם כן** · דיש חילוק בין גדולה לקטנה : **ניתני מוליך לה מזונות למקום שהיא** · דמשמע לגדולה במקום שהיא ולקטנה במקום שהיא : מאי

[מ"ק יח: קדושין עז:]

[נעיל קא:]

נעיל פב.

ב"ב קמז: קדושין עז:

קדושין עז: מת.

גיטין נא. כל העניין [נעיל קא:]

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה ניתנו הד"ל עם ד"ה הכא :

ג"ל ערב הראשון והמדפיסים שגפיטו שגו בבתוב הכ"ת לבתרו בדבר שאין לו שייכות כלל להענין :

גליון הש"ס

גמ' זאת אומרת בת וכו' • עי' שיטה מקובלת בב"מ מב. ד"ה אר"ל ז"ל בשם רב סעדיה גאון :

נוסח

דינו של ר' גידל אמר רב — התחיל בזוי חתן וכלה לחת כסף ושטר ואמר לבי ראי (בלי יחס) יח סמנ לאיון פא הדרה: בנ זל. שטר"ש אמר"ש סי' פב סעיף ד :

כי האשר הגא דינו של ר' גידל בולל עם שאר סוגי התחיבות שיעשים לקבאת הנשואין כאן - כאם יתן לזון את בתה

תת נוסח

כי אני לא ניתן לכתוב התחיבות הנ"ל בטלר עם אדם

מהנה

ג' קושיות על ר"אי מאקורות

מהנה

(מדקה) תשובה (על הקושיא שהקשו על ר"אי)

שאלות

מקרת המדקה - לראות את תשובת ר"אי נשאר עד הסוף

נוסח

מקום הבת = אצל אמה לא שנא קטנה ולא שנא גדולה

[ועי"ע תוס' יבמות לא: ד"ה ת"ש כנסה]

תוספות רי"ד

אמר ר"נ א"ר כמה אתה נותן לבתך כך וכך וכמה אתה נותן לבנך כך וכך עמדו וקדשו הן הן הדברים הנקנים באמירה אמר רבא מסתברא מילתא דרב בבתו נערה דקמסי הנאה לידיה אבל בוגרת לא והאלהים א"ר אפילו בבוגרת דאלת"ה אבי הבן מאי הנאה קאתי לידיה אלא בההיא הנאה דמתחתני אהדדי גמרו ומקנו אהדדי (פי' הרב על מימרת והב"ע כגון דא"ל מנה אני חייב לך בשטר דדוקא הכא דאיכא למימר בההיא הנאה דקא מתחתני אהדדי גמרו ומקנו בלא קנין אבל בשאר דברים אין אדם יכול לחייב עצמו באמירה ואע"נ דא"ל א"ר ואינו משתעבד אלא אם קנו מידו) א"ל רבינא לר"א דברים הללו ניתנו לכתוב או לא. פי' אם אומר החתן לפני העדים כתבו לי שטר על הנכסים שנדר חמי לתת לבתו בפניכם כותבים לו או לא • א"ל לא ניתנו לכתוב פי' דא"ל (כוה) קבילית עלוי דתישרוף ממשעבדי ומתוך כך לא אוכל למכור נכסי ועד שלא יאמר להן אין כותבים לו ת"ש:מתו בנותיו ניזונות מנכב"ח והיא ניזונות מנכ"ם מפני שהיא כב"ח אא"ב דכתב לה היינו דניזונות מנכ"ח אלא אי אמרת דלא כ' לה אמאי ניזונות מנכ"ח הב"ע בשקנו מידו דסתם קנין לכתיבה עומד . אי הכי בנותיו נמי ומסיק איהי דליתא בתנאי ב"ד מהני לה קנין בנות דאיתנהו בתנאי ב"ד לא מהני להו קנין:מיגרע גרע בתמי' כיון דאיתנהו בתנאי ב"ד אימא צררא אתפסי' : לא יאמר הראשון וכו' • אר"ח זאת אומרת הכת אצל האם פי' בת הניזונות מן האחים זכין אותה בבית אמה ואין כופין אותה לדור אצלם ל"ש גדולה ל"ש קטנה . פי' מדלא קתני למקום שהיא סתם וקתני למקום שהיא אמה ש"מ כך הדין נותן שתדור עם אמה ולא עם אחיה בין אם היא קטנה בין אם היא גדולה : תניא מי שמת והניח בן קטן יורשי האב אומרים יהא גדל אצלנו והאם אומרת יהא גדל אצלי ל) אין מניחים (אלא) אצל מי שהוא ראוי ליורשו מעשה הי' ושחטוהו ע"ה וכן

ל) ל"ל מניחין לאיזו אצל אמו ואין מניחין לאיזו אצל מי שראוי ליורשו .